

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ

Α. Φλωρόπουλου

για μαθητές με απαιτήσεις

<http://www.floropoulos.gr> - email: info@floropoulos.gr

• ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42

• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Λ. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
(ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ) Β' ΛΥΚΕΙΟΥ**

Σάββατο 14 Δεκεμβρίου 2024

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

Θέμα Α1

α. σχολ. βιβλ. σελ. 15-16: «Η πρόοδος του εκτός των εθνικών συνόρων ελληνισμού ταλάνιζε το μικρό βασίλειο. Ενίσχυε την ιδέα ότι το υπάρχον κράτος δεν ήταν παρά μία ημιτελής κατασκευή, τα θεμέλια απλώς για κάτι μεγαλύτερο. Η “Μεγάλη Ιδέα” που εκπορεύθηκε απ’ αυτήν την αντίληψη, δημιουργούσε προσδοκίες για ολοκλήρωση του εθνικού οράματος, που προϋπέθετε σημαντική διεύρυνση των συνόρων. Η έντονη παρουσία της εθνικής αυτής ιδεολογίας είχε επιπτώσεις στον πολιτικό και οικονομικό χώρο, ιδιαίτερα σε εποχές που τα προβλήματα έμοιαζαν με ανοικτές πληγές, στην περίπτωση της Κρήτης ή, αργότερα, της Μακεδονίας. Οι ελληνικές κυβερνήσεις δεν είχαν στραμμένο το ενδιαφέρον τους, μέσα σ’ αυτές τις συνθήκες, αποκλειστικά στα εσωτερικά ζητήματα, στην οικονομική ανόρθωση και τη γεφύρωση του χάσματος με τη Δύση. Όλα αυτά συνυφαίνονταν με το εθνικό όραμα, μεγαλώνοντας το κόστος των προσπαθειών και καθιστώντας συχνά τις οικονομικές πρωτοβουλίες έρμαια των εθνικών κρίσεων.»

β. σχολ. βιβλ. σελ. 17: «Όταν εξετάζουμε το εμπόριο της Ελλάδας μέχρι το 1913, εννοούμε βασικά το εξωτερικό εμπόριο. Και καθώς αυτό το τελευταίο ήταν σχεδόν μόνιμα παθητικό για τη χώρα, η Ελλάδα δηλαδή αγόραζε από το εξωτερικό πολύ περισσότερα από όσα πωλούσε εκεί, το βασικό πρόβλημα ήταν το ισοζύγιο πληρωμών, η σχέση δηλαδή ανάμεσα στην αξία των εισαγωγών και των εξαγωγών.»

γ. σχολ. βιβλ. σελ. 20: «Με τη συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή (1774) μεταξύ της Ρωσίας και της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, τα χριστιανικά –ελληνικά– πλοία προστατεύονταν από τη ρωσική ισχύ και έτσι ευνοήθηκε η ραγδαία ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους.»

Θέμα Α2

1. Σωστό
2. Λάθος
3. Λάθος
4. Σωστό
5. Λάθος

Θέμα Β1

α. σχολ. βιβλ. σελ. 17: «Η σημασία του εμπορίου ήταν μεγάλη. Όχι μόνο συνέβαλλε στην αντιμετώπιση του επισιτιστικού προβλήματος της χώρας, αλλά ταυτόχρονα αποτελούσε και την πλέον αξιόπιστη πηγή εσόδων για τα δημόσια ταμεία. Τα έσοδα των τελωνείων αποτελούσαν πραγματικά ένα σημαντικό ποσοστό των δημοσίων εσόδων.»

β. σχολ. βιβλ. σελ. 19: «Οι χώρες με τις οποίες η Ελλάδα ανέπτυξε στο διάστημα αυτό εμπορικούς δεσμούς ήταν, ως επί το πλείστον, τα βιομηχανικά κράτη της Δυτικής Ευρώπης. Η Αγγλία απορροφούσε το σύνολο σχεδόν των εξαγωγών σταφίδας αλλά και ένα σημαντικό ποσοστό των μεταλλευμάτων (μολύβδου). Η Γαλλία αλλά και μικρότερα ευρωπαϊκά κράτη, όπως ήταν π.χ. το Βέλγιο, ακολουθούσαν. Αντίθετα, οι εμπορικές σχέσεις με την Οθωμανική αυτοκρατορία, αν και υπαρκτές, δεν βρίσκονταν στην πρώτη θέση από πλευράς όγκου και αξίας.»

Θέμα Β2

α. σχολ. βιβλ. σελ. 17: «Τα οικονομικά μεγέθη της χώρας, ο μικρός πληθυσμός, η περιορισμένη αγοραστική δυνατότητα των κατοίκων της, η απουσία παραγωγικών μονάδων μεγάλου μεγέθους καθήλωναν, σε ολόκληρο το 19ο αιώνα, την εσωτερική εμπορική κίνηση σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Μόνο προς τις τελευταίες δεκαετίες του αιώνα δημιουργήθηκε στις μεγαλύτερες πόλεις μια άξια λόγου εμπορική κίνηση, η οποία όμως, σε μεγάλο ποσοστό, τροφοδοτήθηκε από εισαγόμενα καταναλωτικά προϊόντα.»

β. σχολ. βιβλ. σελ. 20: «Στη διάρκεια του 18ου αιώνα, παρατηρήθηκε σημαντική ναυτιλιακή και εμπορική δραστηριότητα σε πολλές παραλιακές περιοχές του ελληνικού χώρου και σε νησιά. Η δραστηριότητα αυτή ευνοήθηκε από διάφορες συγκυρίες, και ιδιαίτερα από την έξοδο της Ρωσίας στη Μαύρη Θάλασσα και το εμπόριο που αναπτύχθηκε στα λιμάνια της περιοχής (λ.χ. στην Οδησό) και της Μεσογείου. Με τη συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή (1774) μεταξύ της Ρωσίας και της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, τα χριστιανικά –ελληνικά– πλοία προστατεύονταν από τη ρωσική ισχύ και έτσι ευνοήθηκε η ραγδαία ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους. Λίγο αργότερα, με τη Γαλλική Επανάσταση και τους Ναπολεόντειους πολέμους, ευνοήθηκε ιδιαίτερα η ελληνική ναυτιλία. Η διάσπαση του ηπειρωτικού αποκλεισμού, τον οποίο είχε επιβάλει το αγγλικό ναυτικό στα γαλλικά λιμάνια, έφερνε μεγάλα κέρδη, ενώ ταυτόχρονα η εξαφάνιση των γαλλικών πλοίων από την Ανατολική Μεσόγειο δημιουργήσε κενά, πού έσπευσαν να εκμεταλλευτούν οι Έλληνες.»

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Θέμα Γ1

σχολ. βιβλ. σελ. 18

Αν λάβουμε υπόψη τις παραγωγικές δυνατότητες της Ελλάδας στη διάρκεια του πρώτου αιώνα της ανεξαρτησίας της, δεν πρέπει να μας εκπλήσσει το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος του εξωτερικού της εμπορίου αφορούσε γεωργικά προϊόντα. Στις εξαγωγές, περισσότερο από τα 2/3 (σε αξία) του συνόλου, ήταν γεωργικά προϊόντα. Η γενική τάση μάλιστα οδηγούσε προς τη διεύρυνση του ποσοστού των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων, που έφτασαν να αντιπροσωπεύουν τα 3/4 των συνολικών εξαγωγών στη δεκαετία 1900-1910. Στην κατηγορία αυτή την πρώτη θέση είχε η σταφίδα, που από

μόνη της πλησίαζε σε αξία το 1/2 των συνολικών εξαγωγών. Ακολουθούσε με μεγάλη διαφορά το ελαιόλαδο και, μετά το 1900, το κρασί.

Πράγματι, όπως μας επιβεβαιώνει και το παράθεμα, ενώ η καλλιέργεια των δημητριακών ήταν πολύ μικρή, η καλλιέργεια των αμπελιών, της σταφίδας και των ελαιόδεντρων αυξάνεται με ραγδαίους ρυθμούς. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι, ενώ στα πρώτα χρόνια της δημιουργίας του ελληνικού κράτους 9.000 στρέμματα καλύπτονταν από αμπέλια, 53.000 στρέμματα από σταφίδα και 250.000 στρέμματα από ελαιόδεντρα, στις αρχές του 20ού αιώνα φτάνουν τα 1.350.000, 700.000 και 1.829.000 στρέμματα αντίστοιχα. Κύριος λόγος αυτής της ανάπτυξης ήταν ότι τα αγροτικά αυτά προϊόντα, μαζί με τα σύκα, είχαν ιδιαίτερη ζήτηση στις αγορές της δυτικής Ευρώπης. Ειδικά η σταφίδα καλλιεργούνταν σε ολόκληρη την Πελοπόννησο προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες σε ζήτηση από όλον τον κόσμο υποτάσσοντας έτσι τις ελληνικές καλλιέργειες στις ανάγκες της αγοράς. Ουσιαστικά, η Ελλάδα ήταν χώρα που κατά κύριο εξήγαγε ένα μόνο προϊόν, τη σταφίδα, παρά την ύπαρξη και άλλων καλλιεργειών.

Εκτός από τα παραπάνω είδη, εξαγονταν μικρές ποσότητες φυτικών προϊόντων για βιομηχανική επεξεργασία, το βαμβάκι, για παράδειγμα, την εποχή του αμερικανικού εμφυλίου πολέμου ή ο σταθερά ανερχόμενος καπνός, που όμως αντιπροσώπευε ακόμα ασήμαντο ποσοστό των εξαγωγών (2-3%). Όπως αναφέρει και το παράθεμα τα πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας η καλλιέργεια καπνού και βαμβακιού ήταν ανύπαρκτη και μόλις μετά το 1870-80 άρχισαν να επεκτείνονται. Μέχρι το 1880 επίσης υπήρχε σημαντική εμπορική κίνηση στα κατεργασμένα δέρματα, η οποία όμως σχεδόν εξαφανίστηκε στη συνέχεια. Στην κατηγορία των πρώτων υλών, τις εξαγωγές συμπλήρωναν τα μεταλλευτικά προϊόντα, που από το τέλος του 19ου αιώνα πλησίαζαν το 1/5 της συνολικής αξίας των εξαγωγών. Επρόκειτο κυρίως για μόλυβδο, για μαγγανιούχα μεταλλεύματα, για σμύριδα και θηραϊκή γη. Οι εξαγωγές βιομηχανικών προϊόντων ήταν κυριολεκτικά ασήμαντες.

Θέμα Δ1

σχολ. βιβλ. σελ. 20

Στο ελληνικό κράτος, στη θέση των παλιών κέντρων που παρήκμασαν, αναδείχθηκαν νέα. Το πιο σημαντικό απ' αυτά ήταν η Σύρος, η οποία στη διάρκεια της Επανάστασης δέχθηκε κύματα προσφύγων, κυρίως από τη Χίο. Όπως σχολιάζει και το παράθεμα η ανάπτυξη της εμπορικής ναυτιλίας στην Ερμούπολη, την πρωτεύουσα του νησιού, οφείλεται στην επίδραση των χίων εμπόρων η οποία συνεχώς αυξανόταν. Η πόλη αριθμούσε σχεδόν 30.000 κατοίκους και 6.000 σπίτια καθώς και κάθε είδους δημόσια υπηρεσία και κοινωφελή ιδρύματα.

Η στρατηγική θέση του νησιού, στο κέντρο του Αιγαίου και πάνω ακριβώς στις διαδρομές που συνέδεαν τα Στενά και τη Μαύρη Θάλασσα με τους μεσογειακούς δρόμους του εμπορίου, συνέβαλε στη δημιουργία ισχυρότατου –όχι μόνο για τα ελληνικά μέτρα– ναυτιλιακού κέντρου. Για την ακρίβεια, όπως επισημαίνει το παράθεμα, βασιζόταν στο διαμετακομιστικό εμπόριο στο οποίο οφείλονταν τα 9/10 της εμπορικής του δραστηριότητας. Γι' αυτό τον λόγο η κυβέρνηση από νωρίς θέσπισε ειδικές εμπορικές διατάξεις για την ενίσχυση του εμπορίου στην Ερμούπολη και την αποφυγή συνθηκών που θα μπορούσαν να βλάψουν τα δημόσια οικονομικά.

Στην ανάπτυξη αυτή σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε η δυναμική παρουσία και δραστηριότητα των ελληνικών παροικιών στα κυριότερα εμπορικά κέντρα της περιοχής: στα λιμάνια της Νότιας Ρωσίας, στις εκβολές του Δούναβη, στην Κωνσταντινούπολη, στη Σμύρνη και αργότερα στην Αίγυπτο.